

Napoleon har isinde at fiske i rort Vand. Netop i samme Dieblis, som de to tydske Stormagter stode i Begreb med at gribe til Sværdet, udbryder der en Opstand i Donaufyrstendømmerne, en russisk Hær trækkes sammen ved den tyrkiske Grændse, og vi erholde Underretning om en tilsiget Besættelse af Bofhara. Der er megen Udsigt til, at den nærværende Kamp neppe vil blive forsat i mange Uger, førend det orientalske Spørgsmaal atter dukker op. Rusland har virket længe, lydløst og i Løndom, men derfor er det ikke mindre forberedt paa at træde op paa Kamppladsen, og det vil sikkert ikke vare længe, inden det giver fuldgyltige Beviser paa sin Lyft og Evne til at gøre det.

Men den største Modsigelse i denne paa politiske Modsigelser saa rige Tid, siger Forebude, er dog Italiens Alliance med Preussen. Enhver opløst og frifindt Mand i Europa samstemmer med Italiens Fordringer og sætter sig imod Preussens. En Alliance med Grek Bismark er en tung Byrde, der i moralsk Henseende tynger altfor stærkt paa dem, der have fundet sig i at indgaae den. Italien har meent, at Nødvendigheden bød det, men vi maatte beklage de Franskmænd, der vilde fordrifte sig til indirecte at bære Ansvarer derfor. Alle de Tanker og alle de Høfligheder, der lede det frifindede Parti til at ønske, at Italien maa gennemføre sin Uafhængighed, vende sig mod den af Bismark repræsenterede Politik. Kan man paa samme Tid, som man ønsker Benedigs Befrielse, uden Skamme betragte de af Preussen i Hertugdømmerne begaaede Volds handlinger? Naar man bifalder den høihjertede Enighed, hvormed den italienske Nation arbejder paa at hævede sin Uafhængighed og Udelelighed, kan man saa kolddødig være Vidne til den Haan, hvormed Bismark besvarer Holsteandens Ytringer i Tydskland, ja selv i Preussen? De Franskes Keiser anser det for rigtig, at forlange af Østerrig, siden det har ført en Krig med Danmark i den tydske Nationalitetens Navn, at det skal respectere det samme Princip i Italien; men vilde det ikke være billigt, at Bismark, der har gjort det samme, og som har sammensvoret sig med Italien, anerkjendte det samme Princip ligeoverfor Slesvigerne og sine egne tydske Forbundsallier? I Italien seer man det stolte Syn, at en Nation ved Frihedens Hjælp stræber efter at gjenvinde sin nationale Uafhængighed. I Bismarks Preussen seer man en erobningslyst og Gjernrig, der føler Trang til at træde Friheden under Fødder for at gennemføre sine uheldsvangre Planer. Italien gaar i Krig for at befrie Venetianerne og ikke af Had til Østerrig. Bismark betragter sin Modstander med et hadefuldt Sind, der ikke finder sin Undskyldning i Nationalitetsfølelsen, og som i hans seneste Bespejlinger udtaler sig paa den plumpeste, mest fornærmelige Maade. De Franskes Keiser ønsker, at Østerrig skal bevare sin ophøiede Stilling i Forbundet, og Bismark erklærer, at han vil udstøde det af Forbundet. Keiseren ønsker, at de mindre Stater i Forbundet skulle erholde en stærkere Organisation og komme til at spille en mere fremtrædende Rolle, og Bismark har ved sit Udkast til en Forbundsreform faaet de fleste af disse Stater, ja selv Hannover, som dog paa Grund af Naboskabet er vant til at tage saa stort Hensyn til Preussen, til sine uforsonlige Modstandere. Hvorledes skal Frankrig kunne forblive ligegyldigt ligeoverfor disse Modsigelser, der danne et sandt Chaos i de politiske Forestillingers Verden og som nu skulle finde en blodig Løsning paa Balpladsene!

Skjøndt det er umuligt at forudsæe den forestaaende Kamp's Omstændelser, vil dog Muligheden af en fransk Intervention komme til at berøe paa Afgjørelsen af det Spørgsmaal, om den italienske Enhed i den Grad vil blive truet, at Frankrigs Indblanding bliver nødvendig. Seirer Preussen i Tydskland, er det klart, at Østerrig ikke vil kunne benytte alle sine Stridskræfter ved Vencid og ved det adriatiske Hav, og i saa Fald vil Frankrig efter al Sandsynlighed forblive Tilskuer, indtil Preussen ved de tydske Mellemstaters Incorporation søger at give sin Seir et politisk Udtryk. Er det derimod Østerrig, der faaer Overmagten i Tydskland, vil Frankrigs Handlemaade berøe paa denne Magts Optræden i Italien. Dersom Cabinetet i Wien, efter at være kommet i Besiddelse af en passende Statsbeslutning i Tydskland, samtykker i at afgjøre det italienske Spørgsmaal ved at afstaa sine Besiddelser i Italien, vil Frankrig heller ikke opgive sin Uvirkelighed, med mindre Østerrig skulde stræbe efter aldeles at tilintetgjøre Preussens Magt og fiktive sit Herredømme i Tydskland ved sin Medbeilers fuldstændige Undertrykkelse.

Smidlertid er Krigen begyndt paa alle Kanter, og Østerrig nødsager ligesaalet som Preussen Mellemstaterne til at tage Parti i den forestaaende Kamp. Preussen har, efterat dets Ultimatum var forkastet, med stor Energi samtidig ladet sine Tropper rykke ind i Hannover, Sachsen og Churfyrstendømmet Hesse og har saaledes begyndt Angrebet, skjøndt begge de tydske Stormagter i saa lang Tid have søgt at paabyrde Modstanderen Ansvarer derfor. Den Styrke, hvormed Preussen operere i Hannover og Hesse, anslaaes til 25,000 Mand, og deres hurtige og dristige Fremrykning har haft tilfølgende, at de hannoveranske og hessiske Tropper have seet sig nødsagede til at foretage et hurtigt Tilbagetog for, om muligt, at forene sig med det bayerske og württembergiske Armeecorps, der

staaer i Omegnen af Frankfurt, og hvis Styrke angives til 40,000 Mand. Mobilisationen af Hannovers og Churfyrstendømmets Armeer har neppe været fuldstændig, og Preusserne have derfor under Fremmarchen kunnet sætte sig i Besiddelse af disse Landes militære Hjælpe midler og lammet dem saaledes, at de ikke kunne bidrage stort til at fremme den fælles Sag; men hvor pludseligt Indrykningen end fandt Sted, er det dog neppe lykkedes dem at afstære disse Tropper Tilbagetog — med Undtagelse af de hannoveranske — og det synes, som om de nu have iværksat deres Forening med det tydske Armeecorps. De Følgninger, som enkelte Blade omtaler, have sikkert været høist ubetydelige. I Sachsen have Preusserne den 18de Juni besat Dresden og deres Fortrav marcherede mod Pirna, beliggende i det sachske Schweiz; da Defilerne mellem Erzgebirge ere af stor Betydning i strategisk Henseende, antager man, at den sachske og den østerrigske Armee vil gøre et Forsøg paa at standse deres Fremrykning paa dette Punkt. Man antager ogsaa, at Preusserne rykke frem fra Löbau og Bittau, og deres Stilling i det østlige Sachsen støttes af et stærkt Troppcorps, der staaer i Omegnen af Görlitz. Beretningerne om de forskellige Troppemarcher ere imidlertid høist upaalidelige, da de forskellige Corps i Krigen med Forsæt pleie at udspredte falske Nygter angaaende deres Bevægelser. «La France» seer sig istand til at meddele følgende Skildring af de Stridskræfter, der staae opstillede ligeoverfor hverandre: To stærke østerrigske Armeer ville kæmpe mod den preussiske Hær paa den ene Side og mod den italienske Hær paa den anden Side. De Krigsførendes Stilling er af følgende Bestaafenhed. Mod Norden see vi: 1) den preussiske Armee, anført af den brotende Seirherre ved Dybbøl, Prinds Frederich Carl. Denne Armee bestaaer af det 2de, 4de, 7de, 8de og 9de Armeecorps. Den kaldes den sachske Hær; den har alt længe staaet koncentreret ved dette Rigets nordvestlige Grændse og overskred den d. 17de Juni for at marchere mod Dresden og Leipzig. Kongen af Sachsen, som i Forening med Østerrig havde faaet det Hverv, at forsvare Forbundsforfatningen, kunde ikke med sin 20,000 Mand stærke Hær holde de fra Elbdalen fremrykkende Preussere Stangen, og drog sig derfor tilbage til den vestlige Grændse for at sætte sig i Forbindelse med den østerrigske Hær, der saasnart den fik Nyse om Preussens Angreb, nærmede sig Sachsen. 2) Den østerrigske Nordarmee under Feltmarskalk Benedic, bestaaende af det 1ste, 2de, 3die, 4de, 7de og 8de Corps, med en stærk Cavaleriereserve i Omegnen af Krakau. Denne Armee, som i flere Dage har staaet paa Grændserne af Böhmen og Schlesien, har tildeels nærmet sig Sachsen, og man veed allerede, at den nedenfor Königstein i Sachsen ved Hjælp af General Clam-Gallas' Corps (det 1ste) har sat sig i Forbindelse med den sachske Armee. 3) Den saakaldte schlesiske Hær, under den preussiske Kronprinds' Anførsel, som holder Linien fra Breslau til Oppeln besat, og som har affendt flere Detachementer for at holde Ste med Böhmen og i fornødent Fald at forsvare Bjergpasserne. Denne Hær, bestaaende af det 1ste, 5te og 6te Corps, synes dog endnu ikke at være fuldstændig slagfærdig. I Syden bestaaer den østerrigske Armee under Erkehertug Albrechts Commando af 5te og 6te Corps og er omtrent 160,000 Mand stærkt, de betydelige Garnisoner i Verona, Peschiera, Mantua, Legnago og Vencid berunder ikke indbefattede. Denne Armee, koncentreret omkring Vencid, Padua og Treviso, og understøttet af Garnisonerne i Fæstningsfirkanten, agter at gaae defensivt tilværks. Kampen mellem den og den italienske Armee er vistnok allerede begyndt. Den italienske Hær er opstillet fra Bologna til Bergamo og understøttes af et talrigt Corps af frivillige under Garibaldi. Man paastaar, at denne Armee vil rykke frem, dels mod Ancona og dels mod Vencid. Cialdinis Corps (det 4de) skal indstibe sig paa Flaaden og prøve paa at sætte sig i Besiddelse af Vencid. Smidlertid skulle de tre andre Corps iværksætte Overgangen over Vencid, hurtigt marchere gennem det lombardisk-venetianske Territorium mellem Saltona og Villafraanca, overskride Udige, vende sig mod Verona og sætte sig i Besiddelse af de Verona omgivende Høider, for om muligt at erobre denne Fæstning uden at beleire den regelmæssigt. De preussiske Armeer i Sachsen og Schlesien ville saaledes staae ligeoverfor den østerrigske-sachske Armee, og den foreløbige Krigsplan vil Sachsen uden al Tvivl blive, skjøndt det fra andre Sider paastaas, at Benedic tilsigter en rask Fremrykning mod Berlin, medens den østerrigske Armee i Syden skal kæmpe ved Vencid og langs det adriatiske Havs Kyster mod Kong Victor Emanuels Armee. Dertil kommer endnu den ved Frankfurt samlede Armee, hvis Opgaave det uden Tvivl vil blive at adskille det preussiske Monarchies østlige og vestlige Provindser fra hinanden og gjenerobre de af Preussen alt besatte Stater, der have sluttet sig til Østerrig.

I Valgreformspørgsmaalet har det engelske Ministerium i et underordnet Punkt lidt et Nederlag, der har bevæget det til at indgive sin Dimission. Ifølge et Telegram fra London af 21de Juni skal Dronningen dog ikke have modtaget den. Hvis denne Efterretning bekræfter sig, vil Underhuset altsaa blive opløst og en Henvendelse til Nationen finde Sted.

M.

Litteratur.

— „Bjørnson og Ibsen i deres to seneste Værker“, af E. Helweg. Baa de „De Nyggiste“ og „Brand“, og disse to Dramers Forfattere overhovedet, have lagt saa stærkt Beslag paa Almenhedens Opmærksomhed i den senere Tid, at en mere i det Enkelte gaaende Analyse af det Væsentlige deri neppe kan kaldes ubesøiet. Den foreliggende Dobbelt-Afhandling er ogsaa udførlig nok, den vidner desuden om megen Interesse for Emnet og om Forfatterens livlige Blik for det aandelige Indhold, og en opmærksom Læser vil derfor ikke heller savne Udbytte, vil kunne lære deraf baade directe og indirecte. Men et ret klart Syn, en bestemt instructiv Paavikning af Sagens Kjerne, saavel for de to givne Værkers som for denne nye Litteraturs Vedkommende i det Hele taget, vil man ikke let finde — dertil har Forfatteren savnet enten Skarphed i de æsthetiske Kategorier eller Herredømme over Dæernes Dialektik eller maaskee blot den fornødne concise Form. (Den Gyldendalske Boghandels Forlag.)

— „Græsk-romersk Gudelære, til Skolebrug“, af R. J. Møller, Adjunct i Randers; med 17 Afbildninger i Steentryk. Denne Bog, c. 100 S., er væsentlig et Uddrag af Stoll's og Moris' større Værker; den vil vistnok findes brugbar som Haandbog til at laa op i, skjøndt den er temmelig ufuldstændig dertil, især i Afdelingen om de heroiske Sagn; men som Skolebog vil den neppe være heldig. Med Rette ere de græske Navne meddelte i en Form, der er den oprindelige saa nær som muligt; det er paa Tide at blive heelt fri for de latiniserede Oversættelser; men hvorfor da forandre Hellenernes enkelte Bogstavtegn for „f“ til „ph“? Paa den anden Side er det urimeligt — men maaskee kun en Skjædeslæshed — at skrive Neptun, medens Mercurius, Saturnus, Saturnus o. s. v. have beholdt deres rigtige Dragt. (L. Jacobsens Forlag i Randers.)

— Hos E. J. Torsleff i Elagelse er udkommet: „Tabeller til Bestemmelse af Drainørs Størrelse“, af Th. Jochimsen, Candidat i Ingeniørfaget.

— „Samling af forskellige Material- og Arbejdspriser, nærmest beregnede for bergenske Bygninger“ er trykt som Manuscript og udgivet i W. Trydes Boghandel.

— I Commission hos Sandrup har forladt Pressen: Den saanske Hjulplow, kaldet „Marret“, et Vink for Landmænd til paa en langt lettere Maade at behandle deres Jorder.

— „Etiløbningen, dens Historie og Krigsanvendelse, nogle Bidrag dertil, samt til Belysning af vore tidligere Værnepligtsforhold“, af Oberstlieutenant D. Wergeland; med tre Steentryk. Af naturlige Grunde har Etiløbningen ikke paa første Haand Interesse for os Danske, og end mindre Krigsbrugen deraf; men den ærede Forfatter, der synes særdeles indsigtsfuld i sit Sag, har ved den historiske Deel af dette Arbejde — som slutter sig til hans for et Par Aar siden udgivne „Etiløbergervæsen efter Nutidens Stridsmaade“ — vistnok givet eller samlet Udstilligt, som ved Leilighed kan anvendes ogsaa herhede, medens hans livlige Bog i alt Fald vil kunne interessere Mange og fornemmelig have Krav paa Opmærksomhed i Norge. (K. E. Grøntoft i Christiania.)

— „Etymologisk Undersøgelse om norske Stednavne“ af M. Arnesen findes i „Indbydelsesskrift til Høvedegamen 1865 ved Frederikshalds lærde og Realskole.“

Blandinger.

— Liebig gjør i sine „Chemiske Breve“, ved at omtale Næringsstoffene, opmærksom paa den store Nytte, man kunde drage af de vilde Dyrs Kjød paa de Steder, hvor de ellers kun kaldes for Hudens Stuld, ved at lave Extract af det. Om Vaaren 1862 fik han Besøg af en i Hamburg født Ingenieur, Siebert, der havde levet mange Aar i Sydamerika som Bro- og Veibygger; denne Mand havde læst Liebig's Afhandling, og var nu veist til München, blot for at lære at lave Kjødextract, da det var hans Agt at anlægge en Kjødextractfabrik i Sydamerika. Paa Hofapoteket der i Byen fik han den fornødne Veiledning, forskaffede sig derpaa de nødvendige Redskaber og reiste da næste Sommer til Uruguay, hvor det endelig, efter megen Modgang, lykkedes ham at oprette en saadan Fabrik i Fray Ventos. For et Mars Tid siden kom den første Sending Extract deraf til München. Liebig har senere ofte skildret sin Glæde ved Efterretningen om, at den var undervejs; ved Ankomsten viste den sig at være udmærket. Fabrikken er nu i stadig Gang og leverer Extracten til Hoveddepotet i Antwerpen for omtrent Tredivedelen af den Pris, som hidtil gjaldt for europæisk Kjødextract af samme Godhed; een Fægtedel Extract indeholder de i Vand opløselige Bestanddele af henved fyrrættede Fægtede Kjød. Kjødextracten fra Fray Ventos kan opbevares meget længe uden at forderves, og uden at der behøves andre Forsigtighedsregler, end at holde den fri for Stov. Saaledes har den berømte Chemiker den Triumph, at have givet det første Stød til en gavnlig Benyttelse af Gjenstande, der hidtil kastedes bort som ubrugelige, samt tillige at have virket til en betydelig Formindskelse i Prisen paa et kraftigt Næringsmiddel for Reconvalescenter og svagelige Folk.